

Rehekuu
27. päiv
2016

Nummõr
22 (372)

Leht mass 0.50€

UMƏ LEHT

VANA VÖROMAA RAHVA UMAN KEELN LEHT

**Hingiao mõttit Sommeri
Laurilt ja Nõlvaku Kaielt**

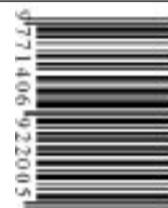
Kae lk 2

**Sällähädä pitsitäs:
kats luku ja tohtri nõvvu**

Kae lk 3

**Ruitlanõ: ku pallõ
hätä 100 euro peräst!**

Kae lk 4

Tähtraamadu saa Lindora laadust

Nigu joba aastit om olnu, saa Lindora laada aos (28.10.) valmis 2017. aastaga Voro-Seto tähtraamat (vahtsõ aastaga kallendri ütten tähtpäivi, juttõ ja luulõtuuisiga).

Saarõ Evar kirotas tähtraamatun uma vanaimä Renate perre saatusõst, midä muutsõ kõvva revolutsiooniasastak 1917.

Vana-Võromaa muusõum-mõ päävarahoitja Ruusmaa Arthur tege tutvas 100aastaidisi muusõumiasjo.

Seto ülembsootska Leima Aarne kirotas üttest umma-muudu juhtumisõst, miä täl om sootska-ammõtin ette tulnu.

Hokirändüest om tähtraamatun Rahmani Jani jutt «Perämäne sükü», Sarvõ Öiõ «K a n a ja inõ-m i n õ» ja «Tähnakese ja Pähnäkese juttõ».

Luudusõmiis Kalla Urmas kirotas tarõkärbläsest ja Trolla Tiia jutt om tuust, miä kasvi vanaimä aian ja midä tuust kõgõst tasos seo ilma aigu kah edesi kasvata.

Viil om tähtraamatun Häniläse ja Panga Milvi luulõtuuisi, päält tuu võro kiilde ümbre pantuid: Kiho Toomasõ «Inglide kiil», Soomõ luulõtaja Laaksose Heli ja Läti luulõtajidõ Rainissõ ja Aspazija värssõ.

Tähtraamadu pildi ja saina-kallendri om tennõ kunstnik Rõõmussõ Jaan.

UL

Võro keele nädäl kuts ütten

7.–13.11. peetäs Vanal-Võromaal 11. korda võro keele nädälit.

«Ku mõistati, sis kõnõlgõ, ku koton vai tüü man om võrokõisi lipp, pankõ väl-lä!» kuts Võro instituudi direktri Kuuba Rainer uma keele nädälil ütten lüümä.

Uma keele nädälil kuts instituut tegemä võrokeelid-sit videoklipikeisi ja noid Youtube'i üles pandma. Miildejäävambä klipi saava avohinna.

Üts muhe Youtube'i klipp om näütüses «Kae perra, et perä puhma ei vinna»: Repi Toomas sõit võrokeelidse legendi perrä veoauto-krossi.

Umma keelemõistmist saa kah testi: MoLovihun (www.facebook.com/võro-instituut) tetäs veebivikto-riini ja keelemängu.

Tüüpäivilde kell 11.30 ja 22.30 loetas Vikerraadion Kama Kaido raamatut «Ümbreilmareisikirä». Tina-va sai 15 aastakka tuust aost, ku tsillokõnõ jahtlaiv Lennuk ümbreilmareisi päält kodo tagasi jõudsõ.

13. märdikuu «Mnemoturniir» kell 11.05 om kah võro keele hõngolinõ.

Star FMIn kõnõldas iis-pääväst riidini kellä 8.05–8.20 tsipa võro keelest. Tuul aol om ka hummogumäng, mille avohinnas omma võrokeelidse raamadu.

UL

Tegemise latsilõ

Võro instituut kuulutas välilä 30. kirätõie võistlusõ «Mino Võromaa» – seo om Eesti kõgõ vanõmb latsi ja nuuri umaloomingu konkurs.

Opilasõ ja tõsõ huvilidsõ saava tetä võro keele ja kultuuri tundmisõ veebiviktooriini «Ütski tark ei sata taivast».

8. märdikuu pääväl tulõ Võro latsiraamadukogon võro keelen ettelugõmisõ päiv «Kullõ, ma loe sullõ!».

Põlva talorahvamuusõu-min omma võrokeelidse ettevõtmisõ: maastigumäng, asjo otsmisõ mäng, opitas märdi-katrilaulõ. Mõnistõ talorahvamuusõu-min opitas märdi- ja katripäävõkõmbit.

Vana-Võromaa latsiaidu keelepesärühmä käävä üt-tõsõl külän, kõütvä esä- ja mädipäävä võro keele nädäliga.

Võro keele nädälil kotsilõ saa inämb teedüst kodolehe www.wi.ee päält ja Võro instituudi MoLovihust (Facebook).

HARJU ÜLLE PILT

Punt Navitrolla pilte om välän ka Võro kunstipoodin Must Kass.

Kunstnik Navitrolla tege võro keele nädälil vallalõ ummamuudu näütüses

HARJU ÜLLE

4.11. kell 19 tetäs Vana-Võromaa kultuurikuan (Katariina 11, Võro) vallalõ Võromaa kunstnigu Navitrolla näütüs «Mis tuu paar kriipsu sis är visata olõ-i».

«Vällän omma maali ja skulptuuri, näütüses vallalõtegemise man om plaan ütts performants kah tetä,» kõnõf Navitrolla. «Kaia saa läbilõigõt tuust, kuis ma perämädse paarikümne aas-

ta joosul olõ lõvvõndilõ värvi lakja määrmü chk sis tulõ maalinäütüs. Tuu om muidoki illos, et näütüses vallalõtegemine õkvalt võro keele nädälil pääl trehväs – olõ iks hinnäst võro-kõsõs pidänü.»

Navitrolla ütelf, et näütüst om olnu põnnõv kokko säädi: «Inemise mälu om jo lühkese-võitu – ei mäletä, midä ma kõkkõ maalnu olõ,» muheli tä. «Olõ-i mul hindäl koton suurt midägi, nigu kangsepp iks, olõ makkki «paljidõ jalgogä».

Navitrolla selef, et ku sai

näütüsaig kokko lepütüs, sis tä mõtõf, et mis sis tuu sis är ei olõ – pildi umanigõ käest kuvvõs nädälis Võrolõ kokko tuuva.

«No naksi kaema: pildi kõik lakja pagõnu, pallo eski piiri taadõ,» kõnõf tä. «Tuu hädä tulf kah, et pilte ostõtas küll hää meelega, a näütüses anda ei taheta. Mõnõ mehega om olnu jupp aigu vaidlõmist ja pilt om tulnu är kindlusta, mõnõga es saaki kokko leppü.»

No Navitrollal om hää miil, et tä iks sai näütüses nii «üllä-

tüisi» ku meistritõid nii vanast ku vahtsõmbast aost.

Navitrollal olf mõtõ, et näütüsepildi võinu Võromaa-ga kõüdedü olla ja sändse «filtriga» olf pilte peris rassõ välil valli.

Kõiki pilte umanikkõ Navitrolla muidoki ei tiia. «Ku teil om koton mõni mu tettü õlimaal ja ei piä pallos tuu näütüses välil panda, sis teemi lepingu ja kaeja saava silmäärõmu.» kutsõ kunstnik kunstikogõit näütüses ütten avitama.

Vana-Võromaa kõgõ jämmämbä haava

HARJU ÜLLE
ylle@umaleht.ee

Kanepi kihlkunnan Mügrä külän Kaarnamõisa mõtsan kasusõ Vana-Võromaa kõgõ jämmämbä haavapuu.

«Ilusa haava ommava!» kiff haavatiidlänne Tammõ Ülo, kiä mõõf 19. rehekuu pääväl är kolm Kaarnamõisa jämmet haava ja sai noidõ ümbremõõdus 2,7, 2,61 ja 2,44 m.

Tammõ Ülol olf ütten võetu ka puu läbimõõdu mõõtmisõ riist (klupp), mille perrä tulf kõgõ jämmämbä haava läbimõõdus 82 cm.

«Kõgõ suurõmb haava läbimõõt, mille olõ uma käega är mõõtnu, olf 116 cm ja ümbremõõt olf tuul puul 4,3 m,» ütelf

Ülo (tuu Jõgõva kandin Pikk-nurmõn kasunu haavapuu om täämbädses häönü – UL).

«Eesti rekordit siist es tulõ, no Vana-Võromaa kõgõ jämmämbä omma naa kimmähe, nikani ku vahtsit ja parõmbit ei tulõ,» ütelf Tammõ Ülo Kaarnamõisa haavu kotsilõ. «Võromaal om haava veidü ja rekordhaavu olõ-i väega otsitugi. Meil omma rohkõmb pedäjä-, kuusõ- ja kõivumõtsa.»

Eesti kõgõjämmämbä haavapuu kasus Mulgimaal Helme vallan Kähu külän Alavõlgese talo maa pääl. Tuu haava mõõf är luudusõmiis Relve Hendrik ja sai ümbremõõdus 3,42 m.

Kaarnamõisa haava juhaf kätte Hoobi Indrek, kelle perre mõtsan kolm jämmet haavapuu üttenkuun pundin kasusõ.

«Mõtli, et vast omma mändsegi rekordpuu ja tuu mõtõ olf kah, et äkki saava kuigi kaitsõ ala – et pääl minno seod mõtsa lakõs es raotanu,» selef miis. «Seo mõtsanukk võissi putmada jäiä, küttepuud võimi tetä tõsõlt puult suutsõmpu kah.»

«No tuud ma häste ei usu, et neo puu niikavva kasusõ,» muheli Tammõ Ülo. «Kae, scene omma joba külän. Haav om sääne õnnõdu puu, et pess tulõ külge ja keskelt läävä mädäs. A nail haavul om tuun mõttõn häste, et scene omma korgõmbal ja alpuult piässi puu kõva olõma. Ku seoniaoni omma vasta pidänü, pidävä edespite kah.»

Tammõ Ülo hinna, et Kaarnamõisa haava võiva olla umbõs sada aastakka vana.

«Haav või kasvata aastan sentimeetri jago läbimõõtu, no tuu om noorõst pääst,» selef haavatiidlänne. «Tuud ma häste ei usu, et noist kolmõst kõgõ jämmämb haav om 80 aastat egä aasta sentimeetri välil andnu.»

Tammõ Ülo pakk, et 20–30 aastat kasusõ Vana-Võromaa jämmämbä haava külh viil ilosahe edesi.

«Paistus, et juurõkava om kõva ja võran olõ-i kah väega jämme ossa – pidä tormituuolõlõ vasta külh,» kai haavatiidlänne läbi roodsun puossõ taivahe.

Haavatiidlänne Tammõ Ülo (kural) mõõt Vana-Võromaa kõgõ jämmämbä haava läbimõõtu.

HARJU ÜLLE PILT

Hoia tervüst!

No külh om hää iks ellä Võromaal: ku määnegi suurõmb tervüshädä külge tulõ, sis päset iks kipõmbalt tohtri mano, ku suurõ liina inemisege võrrõlda.

Pääliinan uut hädäline EMO-n vastavõtmist sakõst kolm vai eski kuus tunni... Võrol vai Põlvan muutus tohtri murõlikus, ku järekörd vinüs tunn aigu pikäs. Eritohtri mano saat mi kandin iks mitu kõrda kipõmbalõ ku Tarton-Talnan. Sama jutt käü Lõuna-Eesti haigõmaja vahtsõ MRT-massina uuringu kotsilõ jnc.

No ega tuu õnn lõppõmalda ei olõ. Haigõkassal om kõrast veidemb rahha ja tohtri mano vai lõikusõlõ pääsemine lätt mugu rassõmbas. Ku puusa- vai põlvõjakk om vaia kunstliigõssõ vasta vällä vaihta, sis tuud lõikust oodat kolm aastakka, ku hindäl 5000 eurot vällä kävvü ei olõ.

Nätä om, et hindä tervüse hoitminõ ja päästmine om mugu inämb inemise hindä asi. Vähkä ja mõnt tõist rassõt tõpõ väega är hoita ei saa, a peris pallo saa inemine uma tervüse hääs siski esi kah tetä.

«No võissi hinnäst tsipakõsõgi liiguta.» ohaš neuroluug Mustimetsa Kaja, kiä Võro haigõmajan sällälhaluga haigit vasta võtt. Inämbüs näist istus ülearvo pallo arvudi takan vai tege mõnt muud tüüd, kon kihä om kõik aig üttemuudu. Väiku võimlõminõ vai kõndminõ olõ-i kellegi jaos rassõ, a kasu om kipõst tunda. Vast iks ei olõ vaia tetä hooldõkodo-ekskursiooni, et tuust arvu saia.

HARJU ÜLLE, päätoimõndaja

UMA LEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä

Toimõndusõ aadrõs: Liiva 21, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee

Päätoimõndaja: Ülle Harju 78 222 21, 56 606 494
info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org laiivi77@hotmail.ee

Latsinuka toimõndaja: Mariko FASTER 56 213 177
mariko.faster@gmail.com

Välläandja: Võro Selts VKKF. Trükjä: AS Võro Täht
Lehe välläandmist tugõva:

Uma Leht Internetin: www.umaleht.ee

Olõ Uma Lehe sõbõr:

www.facebook.com/umaleht

Sommeri Lauri: Jaigi-tunnõ eläs külän edesi

Sännä kandi kirämechel Sommeri Lauril (43) om kaasi vaihõlõ saanu vahtsõnõ juturaamat päälkiräga «Lugusid lõunast». Raamadu kirotamisõs sai tä härgütüst nii uma kandi kirämeche Jaigi Juhani müstika-hõngolidsõst loomingust ku Setomaalt Sännäle elämä tulnu vanaesä Hõödori jutõst.

96aastadsõs elänü vanaesä jutõst jõudsõ Lauri üte pundikõsõ kassette pääle üles võtta. No tundõs kirämiisi, et om õigõ aig noid juttõ uma raamadu kirotamisõ man pruuki. Juttõ om nii uman ku cesti keelen. Luu omma nii periselt juhtunu ku (ütsjaolt) vällä mõtõldu ja seto kunstnigu Kuusingu Toomassõ piltega ilostõdu.

Kuis jutu raamatuhe saiva?

Naa omma esi kogonu. Kats juttu omma uma vanaesä käest linti võedu ja esi edesi kirotõdu. Üte vanaesä luu panni eski Internetti, et saa kullõlda, kuis om timä jutustanu ja midä ma olõ peräst mano pandnu.

Vanaesä majand hobõsidõga, olf kolhoosi brikiatir. Tan olf Tuleviku kolhoos, tollõst aost om üts jutt. Tuu om sääne vana suguseldsi folkloor, midä ka naabri tiidvä.

Tuu asi sündü sääl üle uja. Olf harilik tüüpäiv. Haava man olf laut, lauda man jõiva mehe cederit. Olli joba puõn sääl, vanaesä lätš mano. Nimä anni tälle üte pitsi, midägi tunnõ es. Eeder olf kah harilik asi sis. Tõsõ võtt, kah midägi olõ es, a ku kolmanda võtt, sis näkk, kuis tamm kasvi taivahe... Nakaš sis tuud tammõ pite ro-

nima. No vot säält lätt vanaesä jutt ütte tshti pite edesi ja mu jutt tõsõlõ poolõ.

A et sääne asi kesk tüüpäivä juhtu, tuu om mu meelet muinasjutu- vai Jaigi-hõngolinõ vai kuis sa tahat kutsu tuud. Jaik om mullõ nigu oppaja tollõn mõttõn, kuis harilik clo ja muinasjutuilm ütte läävä.

Jaigi ütten raamatun om toda kotust nimmat kah. Jaigiga lätt mul pallo kokko. Seo kandi tundminõ. Ku tan Sännän elät, sis kaet, et tuu kõik om clon! Olõs nigu tehnikat mano tulnu, a määnegi põhi om jäänü.

Kas kotus mõtõs inemist?

Väega. Seo kotus om minno siia tagasi kutsnu. Ku külä vaihõl jäätt kellegagi kõnõlõma, sis mõnikõrd tulõ vällä sändsit asjo, mis läävä su luuga kokko.

Jaigi jutõn toimõndas iks tondikõisi: puraski, naksikõsõ jne. Kas su juttõn liigus noid kah?

No mul om üts jutt, kuis miis tege uma teisiku. Tuu om kah

Sommeri Lauri Sännän Pärlijõõ veeren.

HARJU ÜLLE PILT

mändsengi mõttõn tont. A ma olõ parapsühholoogi poig ja latsõst pääle sändsit asjo nigu putro sisse sõõnõ. Tuuperäst ma esi ei taha väega paksult värmi panda...

Kuusingu Toomassõ pildi mõõsõ su raamatun nigu Viiralti pildi Jaigi raamatin.

Sääne tunnõ om, et jutt lätt nigu laembas, ku timä pilte kaet. Eläjit om mano pandnu ja eläjil omma rõiva sälän, nigu Tsiberi muinasjutõn. Om sääne jutus, koh omma nimmat ka mu naabri Kikas ja Mõttus. Saisvagi kikas ja mõtus ütten inemisiiga pildi pääl, pindsagu säläh...

Kuis su seto-vanaesä Sännä võrokõisiga kokko klapsõ?

Üts naabrimii, kes eläs parhilla Kanadan, kõnõl, et timä vanaesä olf ütenu: «Kac, üts seto om siia tulnu ja nii häste talo üles ehitanü – es olõs usku taad!» Tõsõst rahvast tä iks

olf, a läbi tä küläravaga sai. Küläh om küländ rassõ ellä, ku sa läbi ei saa naabridõga...

Kuis sul läbisaaminõ küläravaga om?

Hää, no a ma näe näid küländ harva. Võta auto pääle mõnikõrd vai kiäki tulõ kõnõlõma. Nuu, kes omma mu raamatit lugõnu, omma külh häste ütelnü.

Inemisi käest kuultu jutu omgi sild hariligu küläelo ja korgõ kultuuri vaihõl. Kõgõ vanõmb jutt mu raamatun om peri 1920. aastist ja kõgõ värs-kimb tuust aost, ku Eesti Vabariik vahtsõst tulõ. No inämbüs jutõst omma vällänpuul aigu.

Nii et hummõn või juhtu, et sa näet esi, kuis silmi iin tamm taivahe nõsõs?

Jah, muidoki. Hengiaol om kõgõn elon tõnõ helütimm, ku esi mõistat kullõlda. Muistsõ värehti läävä jäl valla.

Küsse HARJU ÜLLE

Vana pilt kõnõlõs

«Kõva» papõr avit' rahalugõja kodo

Sõda vai revolutsioon käänd iks inemisi clo sassi. 1917. aastal, päält revolutsiooni edimäse ilmasõa pöörõsen, pagõsi umast Võro liina kotost ütten perrega är ammõdi poolõst rahalugõja Zopa Friedrich.

Zopa sõidi sõa jalust är Omski liina. No päält sõta ja Eesti Vabariigi välläkuulutamist tahtõ pere iks Võromaalõ kodo tagasi saia.

A Vinne ammõdnigu es lupa niisama sõita, pidi olõma ette näüdädä papõr, miä kinnitäs, et nä omma iks sõa iist är pagõnu.

Nii sis saatsõgi Võro rentei (rentei – riigikassa osakund) ülemb Lukatsi August 1920. aastal Vinnemaalõ sändse paprõ nigu «Raha Ministeriumi Võro Rentei tunnistus nr 2838».

Tuu paprõ pääl olf kirän, et vanaaignõ (tuu tähendäs et inne Eesti vabariiki rahalugõja tüüd tennü) Zopa Friedrich, naanõ Anna Rosalie, tütre Regina ja Valentina viidi sõa jalost 5.10.1917 Võrolt Omskihe.

«Kõva» papõr, mille pääle olli lüüdü kats ringpetsätit ja templimargi, mõjju Omski ammõdnigõlõ ja passõ ka

Võro rentei ehk riigikassa osakunna vällä ant tunnistus tuu kotsilõ, et Zopa pere pagõsi Võrolt Omski liina sõa jalost.

PILDI OMMA PERI VANA-VÖROMAA KULTUURIKUA MUUSÕUMIST

Võro Rentei ammõdnigu 1920ndii aastil. Tõsõn rian kuralt edimäne Friedrich Juulius Zopp.

NKVDle.

Zopa Friedrich pääsi ütten perrega 1921. aastal kodo tagasi ja võisõ ütten võtta ka

50 puuta varra.

RUUSMAA ARTHUR,
Vana-Võromaa
muusõummõ päävarahoitja

Märgotus inne hingipäivä Mäletämise aig

Vähämb ku nätal om hingipäiväni jäänü. Vanal aol om naatu siit ilmast ärä länüide pääle rohkõmb mõtlõma ja hingiaigu pedämä jo varõmb, mõnõl puul mihklipäiväst pääle, mõnõl puul oktoobri lõpust.

Muiduki ei unõtõda ummi lähküid, kedä enämb ei olõ, muul aolgi, aga ku päiv om lühükene ja vällän pallo tetä ei saa, om enämb aigu kõnõlda ja mõtõlda.

Mõtõ lätt noidõgi asjo pääle, millest ei tiia, kas nä olõman omma vai ei.

Miilde om jäänü kultuuri-ministri Tiidusõ Urvõ ütlemine aastõid tagasi ütlen suurõl laulu-pidul. Tä tunnist pidukõnõn, et kõik kõnõlasõ hingest, aga nannü ei olõ taad kiäki...

Inemise omma ka väega crinevã: mõni om väega ašalik ja medägi üleloomulikke ilman ei usu, aga tõnõ tund, et nuu, kiä surnuaid viidü, omma tõnõkõrd meelen ja mõttõn nii olõman, et naidega õkva kõnõlda võit.

Ku usut, sis om, ütles mi suurkirämiisi Tammsaarõ Põrgupõhja Jürka suu läbi, ja nii omgi.

Esi mäletä, et ku imä katõkümne aasta iist aidan laudsil olf ja tarõn olf vaia kipõstõ toimõta ja matusõ-laua pääle sõõgi tetä, sis olf mitu kõrd sääne tunnõ, et imä

õks avitas ja and nõu, määntsen järekörran medägi tetä tulõ, et aoga häta ei jää. Kolinat, nigu tõmmatas imä tarõn tuuli müüdä põmadut, kuuli viil mitu kuud, sis lätš vast hing muialõ...?

Tutvõist inemisiist jääs egaütest uma jälg ja tõnõkõrd või tuu hing hennest peris ummamuudu miilde tulõta.

Konagi olf hää tutva üts tragi vanõmb meesterahvas, kes pallo mõtsan scenen-mařan käve, rattaga ja jala. Aga ku vannus jo vãsütama nakaš, sis tulf hää meelega miika autuga kah ja tiidse pallo hää saagiga kotussõid juhata.

Ku mi üte sũgũse taaga väikust kurõmafasuust täüs pangõga vällä tulli, küüsse tä mu käest: ku minnu enämb ei olõ, kas ti õks lõvvat ta suukõsõ üles? Sai muiduki ütüs, et kohe sa õks niipea kaot, a külh mi lõvvä.

Miis olõs nigu ette ärä tundunu, et järgmine aasta om täl tervüs joba hõelamb, ja varsti olfgi minck...

Ja nakaš päält tuud egä sũgũse olõma kurõmarjalõ minckiga üts jant: kona es lõvvä mi mehega suud üles, kona es mõista vällä tulla ja trampõ mitu tunni asjanda ümbretsõõri.

NÕLVAKU KAIE,
Mehkamaalt peri

Sis ütli mi õks, et Arnu no essitas meid ja pedä esi naaru... A ütš sükküs tulf essütäjäl hää mõtõ ja tä juhaf meile säälsaman suu lähkün mõtsan ilusa scenekotusõ!

Ka peris võoras vanõmb miis tulf ammuaigu tagasi mõtsan miika kõnõlama ja juhaf hää

palukakotusõ. Nüüt ei olõ tuud juhatajat ka külh vast ammu enämb siin ilman, aga alasi tulõ tä meile sũgũse palukõidõ aigu miilde.

Üts kõrd om sääne asi ka juhtunu, et lähkü sugulasõ matussõl es pea matja lauluviisi ja jäi pillimängjäst poolõ salmi jao maha. No es saa ma medägi tetä, mõtõ lätš muialõ, kai üles pilvi poolõ ja nigu kuuli, kuis taasama miis, kiä tan hua kõrval kirstun ja kel hendäl hää lauluhääl ja viisi-pedämine olf, põra kärätäs: ärä, sunnigunahk, laulu, ku ei mõista!

Lähküide ja tutvõidõ inemisi minck om alasi hallõ, aga ku nüüd, hingiaol, küündleid palutat, pilte kaet ja elun juhtunulõ tagasi mõtlõtt, sis võisõ miilde tulla ka medägi rõõmsat: om keremb hendäl ja vast miildüs sääne mäletamine-mälestämine ka hingile, kiä tõsõn ilman.

**6. rehekuu pääväst tüütäs Lõuna-Eesti haigõma-
jan magnetresonantstomograaf ehk MRT-toro.
Massin massõ miljon eurot ja haigõmaja hidas,
et aastan lätt tuud vaia 1000–1200 kõrda. Ku
röntgen näütäs är luumuru, sis seo massin ka
pehmiõ kotussidõ via. Tuust massinast ja sällä-
hätist kõnõlös Lõuna-Eesti haigõmaja neuroluug
MUSTIMETSA KAJA.**

Milles tuu hää om, et MRT-massin om Võrol olõman?

Inne pidi inemise Tartohe kliinikummi saatma ja sääl om MRT-järekorõd 1,5–2 kuud. Võrol piät uutma kats näädliit. A et seo om kallis uuring, sis neuroluug tuud edimäde huuga ei tii, ku jutus omma sällähädä.

Midä tiiti, ku inemine kaibas, et sälg valutas?

Neuroluug otsustas, kas om vaia edesi uuri vai sis tulõ naada taastusravi ja/vai valuravi tegemä. 40st sällälvaluga inemisesest om õnnõ kolm-neli säänest, kellel om sälgroodsulüli vaheketas katski vai uma kotussõ päält nii är vaonu, et vaotas närvi pääle. Uuring tetäs sis, ku või kahtlusta lüülsamban põlõtkku, sälläaju haiguisi vai lüülsamba ahenõmist. A inämbjaolt om sällälvalu siski perretohtri asi.

A mille sis nuu inemise ti mano jõudva?

Vast ei olõ kõik perretohtri küänd kõvva kõnõlõnu, et sällälhala paranõs inämbjaolt esi 4–6 nädäli joosul, ku inemine uma elovie üle kaes. Tüü võinu kah är vaihta, ku iks nõstat saekaatrin 12 tunni jutti prussõ. Soovida naada hinnäst liigutama ja om hulga ruuhi, mis valla vähämbäs võtva.

No inemise arvasõ, et ku sälg valutas, piät vähämbält kompuutri-uuringu tegemä. A ku lüülsammas om kulunu, tegünese lihaspingõ, tuust tulõ valu, mis liigus edesi tagaotsa vai jalga. Võtt sällä kinni ehk kangõs.

Ku inemine om tohtri man käünü, hafotuisi tennü ja valuravi saanu, a kolmõ-nelä nädäli peräst olõ-i valu iks är kaonu, sis piässi kimmähe neuroluug timä üle kaema. Mõnikõrd saada sisetundõ perrä inemise kõrraga MRT-massinaha, jätä kompuutriuuringu vahelt är. No lüüliketta-hädä näe joba kompuutrist ja lihtsä katsõ perrä är: inemine või saia eski peris häste kõndi, a panõ tä kundsa vai varbidõ pääle saisma, lätt jalg õkva «alt är». Tüü näütäs, et närvi om vika saanu.

Ku pallõ om säänest asja, et inemine lätt kiirappi – sis saa kipõstõ ti mano?

Pallõ. Olõ esi EMO-n valvõarst olnu ja nännü, ku inemine ütles, et kaibõ terve päävä maad ja sälg om kangõ. Olõ-i määnestki valuravi tettü ega eski ibuprofeeni võetu!

A mille pääle peris tõsidsõ lüülsambaketta hädä tulõva?

Väega veidü om juhussit, ku inemine om saanu lõõgi sälgroodsua pihta, hüpänü korgõit vai kopõrdanu mulku. Tsipa inämb om juhussit, ku inemine om võlss asõndin rassõt asja nõstnu. Inämbüisi lätt disk katski sis, ku hääs arvas. Inemine lätt hummogu hambit mõskma, käü väiku krõks är ja kõrraga om valu takan. Ku tohtri nakkas uurma, sis lüüksõ piirkunda tull põlõtk. Hindä ullusõ peräst lõppi 45aastadsõl mehel asi «grupiga» ja tä jäi suurõst jaost tüüvõimõst ilma.

**Sällädiskõ lõikusõ üle elänü kõnõlösõ, et kõgõ rassõmb om pääle löi-
kust: tunnõ om maru hää ja kisk tüüd tegemä, kukki tohri ei lupa.**

Kõgõ jahmatavamb näude mu praktikast: inemisel olõ lüülvahketas katski, lõikusõlõ sai kipõlt ja lõikus lätäs häste. Kümme päivä lätäs müü-dä. Inemine kai, et ahah, niidi võeti är, võtsõ kätte ja lätäs murro niitmä. Olõs sis viil sille maa pääl, a mänsengj võsõn. Lüüliketas kakõs vahtsõst är, lõikusõ piirkunda tull põlõtk. Hindä ullusõ peräst lõppi 45aastadsõl mehel asi «grupiga» ja tä jäi suurõst jaost tüüvõimõst ilma.

Kas tuud diskihätä om rohkõmb ku inne?

Haigõt ei olõ inämb, a sällälvaluga inemisi küll, ja kõrrast noorõm-bit. No tulõ inemine, 120–130 killo, nel-viis kõrda aastan sällälvaluga. Midä ma ütlet tuu pääle: no võissi iks hinnäst tsipakõsõgi liiguta...

Küsse HARJU ÜLLE

Sällähädä pitsitäs

Tohtri hidasõ, et päält 90% inemist halutas sälg – seoilma-ao elovis ei passi sälgroodsulõ. A ku sälä alomadsõn jaon läävä luutsõõri ehk diski uma kotussõ päält är, sis nä nakkasõ närve pitsitämä. Tuust tulõ põrguhalu, millest mõnõl juhul avitas valla õnnõ kirurgi väits. Kats võrokõist kõnõlösõ umast kogõmusõst. HARJU ÜLLE

Maamiis kannahatas viimäde minotini

«Ma esi, vele, esä, külä päält mitu inemist – kõigil om sälläga sama hädä,» kõnõl Urvastõ kihlkunna Kärõgula külä miis Arulepä Ain (39).

Ain om maamiis ja tege maatuud. Tüükotus om täl Toftani saeveskin: istus arvudi takan ja kaes, et palgi iks õigõ kõrra perrä lavvus lõigatas.

Edimäst kõrda olõ Ain sälläga hädän kümme aastakka tagasi. «Sälg jäi kangõs,» selef Ain. «Lätäsi perretohtri mano, tuu saatsõ röntgeniõ. Pildi päält olõ nätä, et disk om paigast är.»

Perretohtri saatsõ Aini taastusravvi tegemä. «Tei harjutuisi ja sai kõrda,» selef miis. «No ega tuu disk uma pääga paika es lää. Sälg olõ iks vaihõpääll kangõ, sis sei tablette.»

A seo aasta keväjä tull kõvva pauk. «Õkva imädepääväl,» ohaas Ain (timä perren kasus kolm last). «No ei tiiaiki, kas sai külmä – käve tüü man hammõ väel välän palkõ nõstman – vai liiku disk selle, et kõtt lätäs iist är ja sälg sirgu.» Ain olõ tervõs-ligult süüimä naanu ja mõnõ kuuga 25 killo maaha võtnu.

Kõgõpäält lei kõvva valu puusa. Nigu miis iks, mõtõl Ain, et küllh tuu esi üle lätt. «A ku nakaas joba jalga ajama, kõllisti perretohtrilõ, et vast om määndestki kreemist api,» kõnõl tä.

Tuu jutu pääle kammandõdi Ain kõrraga tohtri mano. Tetti pilt ja võrrõldi kümne aasta tagotsõga – disk olõ viil milli-meetri kavvõmbalõ, vasta närvi nihkunu.

Tohtri kirot vällä unigu tablette. «A nuu es avida ja kolmandal nädälil lätäs jalg peris alt är,» selef miis. Tüü kolm nädälit olõ tävvelik põrgu. «Istu es saaki, tüü man saagsõ sis pakkõ poolõs ja pildsõ egäle

poolõ,» kõnõl tä.

Nigu miis iks, kannaf tä nikani, ku inämb es jõvva. Sis kutsõ vele appi ja lassõ hinnäst Põlva kiirappi sõiduta. «Ma iksõ valust, naanõ Maili iksõ kah,» kõnõl tä.

Kiirabimassin vei Aini õkva Tartohe haigõmajja. «Sääl käve toron (MRT-massin – UL) är ja säält nuu pildi tulli. Tetti nätl aigu valuravvi – süste,» selef tä. «Noorõ taastusravitütrigu naksi oppama, et liiguta nii vai naa. Minno tõmmati sällävinütämise pingiga lac ala. Ma viil naarsõ tohtrilõ, et tuu om nigu lambatapmispukk. Tohtri küsse, kas om kogõmuisi. Ma ütli sis vasta, et koton tii kõik aig lambilõ niimuudu.»

Tohtri pakk lõikusõ. «A olõ paraadilõ minck ja touksimi lõikusõ edesi,» kõnõl Ain. «Tuu kah, et puu olli vaia tetä ja kardok panda, a pääle oppi ei tohe jo kuu aigu istugi.»

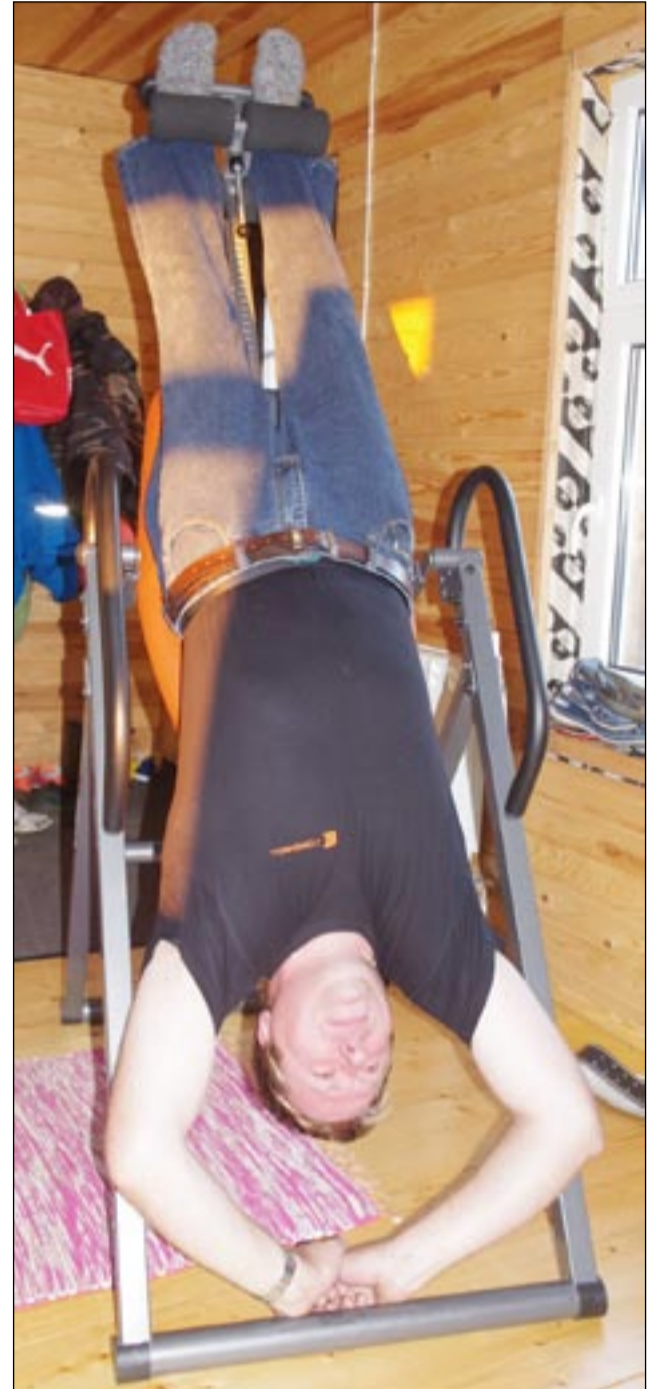
Ain nakaas hoolõga võimlõma ja olõminõ om länü nii hääs, et tablette olõ-i vaia võtta.

«Ku valu sisse lüü, viska kõrraga pikäle maaha ja nakka vehkmä,» selef tä. «20 minütiga saa kihä lämmäs.» Tohtri sooviti kõgõ inämb kõtulihassit trimmi. «Kasvai üte minodi päävän hoiat hinnäst künnärpäie pääl, tuud kutsutas plank,» selef Ain. Viil käü tä juuskman ja mäng korvpalli.

Tüüseldsilise käest sai tä sällävinütämise pingi. «Ku aigu saa, sis ripu, pää allapoolõ,» selef Ain. «Tuu om maru hää, a perän piät kats tunni pikutama. Kellel tuu aig!»

Ain selef, et peris kõrran sälg iks ei olõ. «Suur varvas om tuim – kohegi är lüüt, ei tunnõ midägi,» ütelf Ain. «No lask ellä ja niikavva iks väidse ala minnä ei taha.»

Ku rassõmb tüü iin, kõüt Ain

HARJU ÜLLE PILT

Arulepä Ain kitt, et rippuminõ om sälläle maru hää.

ümbre kihä jõunõstõvõü – tuu kah hoiat sälgä paigan. Tüü man ei karga tä kõrraga pistü, et

palki haarda. «Nõsta saa iks, a inne tii kats puusatsõõri,» selef miis.

Tüü hooldõkoton tekki silmä vallalõ

«Ku hooldõkodo tüüle lätäsi, sis lei pään selges: tii kõik tuus, et tulõvikun mitte esi sääl ellä,» kõnõl Habe Merike (47) Urvastõ kihlkunnast Lilli-Anne küläst. Timä sälg om kats kõrda tohtri väidse alt läbi käünü.

Sällähädä naas pääle 16 aasta iist, ku Merike olõ latsiga koton. «Mul olõ inne lõütü reuma (juuskvatõbi),» kõnõl tä. «A sis naas jalg väega valutama.»

Perretohtri kahtlust sällähätä. Röntgenipildi perrä arvas tä, et Merikesel om radikuliit, ja kirot ütstõsõ otsa vällä kolm rohto – ütski es avida. Taastusravist es olõ kah määnestki api.

Ku tohtri Merikesel peräkõrd Tartohe saaf, olõ pääle MRT-toron käumist selge, et iks disk om paigast är. Tarto tohtri pikält es kaalu ja lõikus tetti kõrraga är.

HARJU ÜLLE PILT

Habe Merike tege trenni, et lihassõ sälgä pistü hoitnu.

Maanaasõ Merikesel jaos olõ kõgõ rassõmb päält oppi mitte midägi tetä. «Ma pidi sis viil eläjit kah, imä võtsõ lehmä hindä mano,» selef tä. «Püüdsõ hinnäst küll hoita, a mõnõ kuu peräst lätäs tõnõ jalg alt är.»

Sõit lätäs jäl Tartohe lõikusõlõ. «Disk olõ tõsõ kotusõ päält vällä nihkunu ja no omgi sälg katõst kotussõst lõigat,» kõnõl Merike.

Päält tuud nakaas Merike võimlõma. No tüü olõ täl tuud-aigu saepuruplaaditehassõn, kihhä pidi kõik aig üttemuudu hoitma, ja tervüs naas jäl tassa-kõistõ kehvembäs minemä.

«Ku sai 2008. aastal Sõmmõrpalo hooldõkodo tüüle, sis mu mõtlõminõ muutu,» kõnõl Merike. «Muidoki tiidse, et mi kõik saami vanas, a sääl lei mul pildi valla – või taivas, ma olõ jo kah aastidõ peräst sääne. Naksi kõrraga hindäga tüüle.»

Teno häätahtligulõ juhtkunnalõ sai Merike opma Tarto tervõshoiukuuli. Merike kitt, et sääl opati väega tarvilikku

asja – ergonoomikat ehk tervüst hoitvat tüütegemist.

Merike opsõ kaema, kuis tä umma kihhä hoit. «Kaet, et kõõdsän ei olõ, ja lõvvät tüütegemises hää korgusõ,» selef tä. «Koton, egäl puul piät tuud kaema.»

Merike arvas, et tuud tiidmist olõssi vaia kõigil. Tä om tähele pandnu, et sällähätä om kõrrast rohkõmb ja päämidselt tulõ tuu iks arvudi takan istmisest.

«No tulõ pistü ja tii mõnõ sammu vahepääl!» härgüf tä. «No ütlet õkvat, et õnnõ jalotaminõ ei avida. Ma ütlet suurõ teno umalõ tütrele Marisõlõ, «Ku sai 2008. aastal Sõmmõrpalo hooldõkodo tüüle, sis mu mõtlõminõ muutu,» kõnõl Merike. «Muidoki tiidse, et mi kõik saami vanas, a sääl lei mul pildi valla – või taivas, ma olõ jo kah aastidõ peräst sääne. Naksi kõrraga hindäga tüüle.»

Teno häätahtligulõ juhtkunnalõ sai Merike opma Tarto tervõshoiukuuli. Merike kitt, et sääl opati väega tarvilikku

tunda. Ku inne olli käe kõvva, a kihä nõrk, sis nüüt hoitva kõtulihassõ kihhä paigan. Tüü tähendäs, et kuigi tä piät hoolõkoton vanna inemiisi käändmä ja nõstma, olõ-i vaia kolmandalõ lõikusõlõ saatmist peldä.

Merike võtõf kuldsõn kesk-lään ette viil üte tükü: «Kesk talvõ tull kõrraga mõtõ, et proovi talvõtsukõlusõ är. Poig tull kodo ja ragosi lumbijä sisse mulgu. Võtsõ rõiva säälst ja hops sisse. Tävveste ilma sannalda.»

Tuust aost pääle käü tä lumbin tsuklõman aasta läbi. «Värske tunnõ om ja külmetüshaigusõ võit är unõta,» kitt naanõ.

Peris terves saa-i Merike muidogi kunagi. Sälg vai jalg and iks vaihõpääll tunda.

Nii mõtlõs Merike tuu pääle, et tulõvikun es pidänü inämb vanna inemiisi nõstma. Tä opp edesi, et sotsiaal-tüütäjä ammõdi pääle saia.

Kokkusaaminõ «kahruga»

HINTSIKU HIDALGO
Rõugõ khk

Ma sõida valla bussiga tüü manu. Tõnõkõrd sõida tuusama bussiga tüült kodu kah. Ütskõrd, ku ma kodu sõitsõ, tull bussijuhiga sääne kõnõlus.

Bussijuht (B): Kas sa julgutki kodu minnä?

Ma (M): Mille ma es pidanü julguma?

B: Ma näi täambä Suulätte kandin karru üle tii minemän.

M: No tuu oll säääl kandin, ma lähä jo siin, Sevelin maha.

B: Mine sa tiiä, äkki om tuu karu joba siiäpoolõ tullu!?

M: Õks tuu om sis hummuku nätä. Ku ma hummõn hummuku väega suurõlt vikasaanuna busi pääle tulõ, om karu mullõ sälgä tullu, ku ma ülepää pääle ei tulõ, om minnu maha murtu.

Tulli busi päält maha nink naksi kodu poolõ astma. Mõtli esi, et tuud olli nigu

KOHA PRIIDU TSEHKENDÜS

innembi kah kuuldnu, et säälpul ollõv karru liikuman nättü. Oll kuis oll, a tuuperäst saa ei tüülkäämist perrä jättä.

Kõrraga kuuli sääl takan müdinät. No omgi viimätselt karu, hiitü ma är.

Käändse otsa ringi... Ollgi Karu mul sääl takan – õkva

lihist ja luust. Neli jalga, suur pää nink vahis ummi silmitü. Oll kuis oll, a tuuperäst saa ei tüülkäämist perrä jättä.

Kõgõ rohkõmb pelässi tuud, et ku seo elläi mu nüüt maha murt, on mul edimäält väega väega vallus. A valla ma pelgä.

Juuskõ kah es jõvva nii väega – no tulkõ miä tulõ.

«Karu, kiä sul lubasi tii pääle minnä!?» hõigati taluvärti mant. «Kuis sa külh sukugi sõnna ei kullõ!?

Nojah, mu naabrimehe pini nimi om kah Karu.

Kavalus päst' hädäst

Lugu juhtu innembi Võromaal Kasaritsa kandih.

Tuudaigu veeti posti hobõsõga: lumõga riiga ja pallä maaga vankriaga. Talvõ olliva iks talvi muudu – pallõ lummõ ja keväjä pallõ suurvett egäl puul. Postividäjäs oll nuur latskõnõ Lea, kes sai hobõsõga häste toimõ.

Ütskõrd keväjä, ku suurvesi jälki nigu vahunõ uja üle tii kohisi, jäi hopõn vii ette saisma ja es olõ nõuh ütte sammu edesi astma. Rohkõmp nakaš nigu

taasperi hinnäst pistü ajama.

Lea tiidse, et piät posti lakja vidäma, saagu mis saa. Märkse tükk aigu, kai hobõst ja vett. Hopõn kai, suurõ hirmunu silmä pääh, mühisevät ojja, esi kõvva pruusatõh ja hirnõh. Mis tetä?

Kõrraga hõlgähti postividäjäle miilde, et hopõn ei pelgä sis, ku täl silmä millegagi kinni köütä. Lea ai palitu säälst, võtõ hindä säälst kamps ja köütse pelgäjäl silmä kinni, midä tuu vagatsõlt tetä laskõs. Võtsõ sis pümmesiku päitsist kinni ja niimuudu suurviist katõkõistõ tassakõistõ läbi sumbatigi.

Tõõsõl puul vett pästse Lea hobõsõ silmä valla ja sõit lätõ edesi nigu egä päiv.

LIIVA AASA

Suurõga ei olõ mõtõt vaiõlda

Olli vanaimä man. Unu oll kah säääl. Istsõmi läve pääl ja aimi niisama juttu.

Ussõ kotsil om meil varikatõ. Ma tahtõs teedä, kas saanu katust üllen hoitvat ravvast posti vaheta puust posti vasta. Unu arvas, et mille tedä piät vällä vahetama, nii om jo hää. Ma arvssi, et ravvast posti

saanu viiä vannarauda ja tuu iist saanu raha. Unu jälki arvas, et tuu raha kulunu jo är puust posti ostmisõ jaos.

Unu küsse, kuis ma arva tuud ravvast posti kätte saia. Ma ütli, et ravvasaaga. Unu sattõ huugu ja küsse, a kuis ma ravvast posti vannarauda vii. Paksõ, et peräkäruga. A tuud meil es olõ.

Lõpus jõudsõ ma arrusaamisõlõ, et post las saia säääl, kon tä om. Ku kiäki suur inemine om nii tennü, sõs olõ ei vaia näidega vaiõlda.

ALJESE IIRIS
Parksepä Keskkul

100 euro lugu

Jälles kisk, egält puult, kost kaet. Simson ja Ratas võtva Savisaarõ käest Keskeräkunda üle, abis omma võedu kõik nipi mis võimalik. Musta Aadu tekk avaldusõ, et Loone Oudekki ollõv cräkunna Tarto kontorist 100 eurot är varastanu.

Sopa-aokiränik Lusti Katrin naard tuu pääle sotsiaalmeediän, et tuu ollõv joba vana lugu. Keväjä oll tälle pakutu samma luku kirotu, toona oll vargas peetü Musta Aadut, kiä ollõv kah, käsi pikän, turvalindi pääle jäänü.

Ei tiiä, kiä noid turvalinte uursõ, või-olla Musta Aadu esi. Vanõmb miis, es tunnõ vast hinnäst turvalindi päält är, kai, et ohhoo, sääne perse kõnd seifi mano, ei olõ nännüki. Et ju taa Oudekki uma om. Tõsõ, vanõmb Keskeräkunna tagaotsa omma joba päähä kulunu, Šokmani Vladimiri uma om sääne kondinõ, Klasi Diana uma pirkujolinõ ja hällüs. Neo omma muidoki arvamisõ...

100 eurot om Keskeräkunna Tarto kontorilõ suur raha, ega Tarto kontor määnegi Ärmä turismitalo ei olõ, et sa 200 000 võtat ja perän rahustusõs 20 000 tagasi viskat.

RUITLASÕ OLAVI,
keskiäline rahaboss

100 euro iist saanu kogo Tarto kontori rahvalõ kuu silmätsilga. Ku Aadu sõski es varasta ja Oudekki õks seo raha iist hiussõlõikaja man käve, sõs jääs kontoritävvel inemiisil tuu vahtõnõ ilo nägemäldä.

Ei olõ elon niimuudu nigu laulusalmin, et panõ aga huulõpuna palgõlõ. Iks kokko lepmä piät, inne ku pandma nakkat.

Tõnõ võimalus om viil, et 100 euro saaga om poliitilinõ kokkomäng ja malõkääk. Kiäki ei usu inämb, et kiäki ei varasta. Kõik varastasõ ja võlssva ja sõs üteldäs, et om riigisalahus. 75 aasta peräst tekke toimigu valla, ku tahati.

Asi ei olõki tuun, kas inemine varastas, asi om tuun, ku pallõ tä varastas. Keskeräkund tullgi vast vällä loosungiga: mi varastami veidemb! Ku Ärmä talo varastas 200 000, sis mi nii ahnõ ei olõ, meile avitas paarist viinast ja päälevõtukast.

100 euro peräst ei sõida Kapo garaazistik vällä, ei saa esiki Kapo aastaraamatuhe. Sinnä väiku piinõrahajunn ei päse, säääl mass lehekülj mitukümend tuhat kooni miljonni.

Tossu Tilda pajatusõ

Kuulsa nime solvaminõ

Gümnaasiumi perämäse klassi opilasõ pidi läbi lugõma terve vima raamatit. Abiturient Oskar oll hädän: suur jago kirändusklassikast oll timä meelest määnegi hämmär targutaminõ – saa es nõiakooli opilasõ Harry Potteri seiklusiga võrõldagi...

«Stepihundi» ja mõnõ tõsõ lugi Oskar iks läbi. No Ristikivi «Hingede üü» oll nuurmehe jaos õks liig mis liig. Tä võidõl õdagu unõga ja jüräsi iks kuigimuudu taastki raamatust läbi, et koolin mitte häppü jäää.

Hummogu tuhisi Oskar viihast puhisõdõn klassi ja kuuluf ussõ pääl: «Seo Ristikivi om iks tävveste psühhi!»

Klassikaaslasõ hoitsõ nauru kinni. Sis pand Oskar tähele, et klassinukan saia oppaja, kellel perekunnanimes kah Ristikivi.

Oskar hiitü hirmsahe, et äkki oppaja arvas, et jutt käu timä kotsilõ: «Oi ei, mitte teie! Iks kiränik Ristikivi!»

Oppaja kai Oskarit iks kufa näoga edesi. «No ei massa oppaja kuulsat vannaellä iks niisama solvada.» sosis Oskari lõ ütõ tiidjämb klassikaaslanõ.

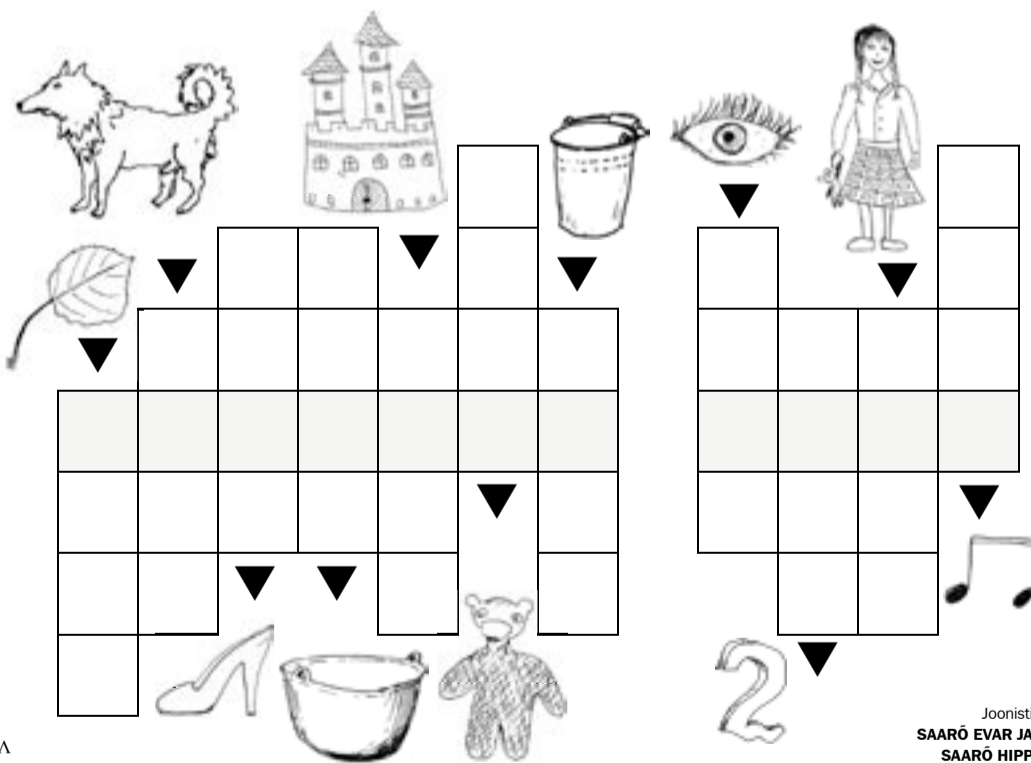
Latsilõ

Latsinuka toimõndaja:
Fastrõ Mariko,
tel 56 213 177

Latsinuka tugõja:
Eesti Kultuurkapitali
Võrumaa ekspertgrupp

Täüdä' är' ristsõna!
Vastussõs saat teedä', miä tulõ hummõn!

Vastus: Lindora laab

Joonisti
SAARÕ EVAR JA
SAARÕ HIP

Võrokiilse multika', kildamängo' ja memoriini' latsilõ: wi.werro.ee/lastekas/

Käü Uma Lehe suur jutuvõistlus!

Saada jutu är ildampa **23. märdukuu pääväs!**
Täpsebät teedüst saa www.umaleht.ee,
13.10. Umast Lehest vai tel 782 2221, 5660 6494

«Vahtõmbat Võromaalt!»
Vikerraadion egä neläpäävä kell 17.05!

Kuuluda

Kuulutusõ saatkõ
info@umaleht.ee
vai kõlistagõ
tel 78 22221

Kaal kaos kimmähe – avitas kodo-
nõ tervüslük süümine. Tohtri kitvä
hääs! Hinna nakkasõ pääle 6.90
€/kuu. Tulõ mano: www.erikorgu.ee.

Telli Uma Leht Võromaalt peri sõbralõ,
tutvalõ vai sugulasõlõ!

6 kuud – 6 €
12 kuud – 12 €
Vällämaalõ: 39–42€

Telli saa tel 78 22 221 vai
info@umaleht.ee

Pühajõe pruulikoda ja Roosu talu esitluse:

JAAK TUKSAM

4. novvembril kell 19
Võromaalt Sulbi külä magasiadid

Inne kontserti tutvustas HARDO PAJULA
umma värskit raamatut «Kassi nurinad».

Päät 6. perrõpõlet 15 eurot
Teedus: 56647042
himalajook@qmail.com

Aida usõ tetäs valla puutõist tunni inne kontserti päikerakamat ja nika ku kontserdini
saa mekki maa seen kübet lembalõhja ja kärgõla küän tetti õud!